

N:o 33.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående efterskänkande af viss del af kronans rätt till danaarf efter snickaren Per Gustaf Rilén; gifven Stockholms slott den 7 februari 1896.

Snickaren Per Gustaf Rilén och hans hustru Charlotta Rilén, född Hagström, hade i inbördes testamente af den 16 september 1849 bestämt, att den af makarne, som öfverlefde den andra, skulle »med fullkomlig eganderätt» behålla allt hvad i boet funnes. Den 7 augusti 1885 hade hustrun affidit, efterlemnande sin bemälda man och såsom enda kända arfvinge brorsdottern Johanna Lovisa Fock, född Hagström, enka efter styrmannen Carl Fritiof Fock. Mannen Rilén afled den 22 juli 1892 vid Sundbyberg i Stockholms län utan att efterlemna kända arfvingar. Den efter honom den 20 oktober samma år förrättade bo-uppteckning utvisade en behållning af 4,664 kronor 39 öre.

Efter Riléns död lät enkan Fock, under uppgift att Rilén i lifstiden gjort muntligt testamente till hennes förmån, till bestyrkande häraf och i bevakningsändamål vid Sollentuna häradsrätt såsom vittnen den 23 januari 1893 afhöra filaren Anders Lindberg från Sundbyberg och hans hustru Margaretha Elisabeth Lindberg, född Ek, dervid, enligt hvad af det vid förhöret förda protokoll inhentas, bemälda personer intygade: 1:o *Lindberg*, att vittnet åtskillig tid, innan Rilén affidit, vid ett tillfälle besökt Rilén i dennes bostad, dervid Rilén för vittnet omtalat, att han förut skickat efter en son till enkan Fock, för att denne skulle sätta upp Riléns testamente, men att den sistnämndes dåvarande tjennarinna, vid namn Augusta Wiberg, sagt Rilén, att det ej ginge an, att

sonen Fock skulle skrifva testamente, hvarigenom hans moder finge något sig tillerkändt, samt att Rilén vid samma tillfälle sagt, att enkan Fock skulle »ha allt», fastän det nog icke ginge an, att hennes son skrefve hans testamente; och hade Rilén vid samma tillfälle fält yttrande om, att de så kallade »utilisterna» skulle få en summa af ett- eller tvåhundra kronor utaf hans qvarlåtenskap; 2:o) *hustru Lindberg*, att vittnet, som sedan fem år tillbaka skött Rilén och äfven varit hos honom samma dag han afidit, vid upprepade tillfällen hört Rilén yttra, att han icke hade någon annan slägtning än enkan Fock, hvilken han ville skänka all sin qvarlåtenskap; att Rilén vid något tillfälle för vittnet omtalat, att enkan Focks son på hans begäran varit hos honom för att uppsätta ett testamente till enkan Fock, ehuru sådant icke blifvit uppsatt, af anledning att förenämnda *Augusta Wiberg* sagt Rilén, att det icke ginge för sig, att sonen skrefve testamente till moderns fördel, samt att Rilén jemväl vid ett tillfälle yttrat, att *Augusta Wiberg* icke skulle bekomma något efter honom. Härjemte intygade vittnena sammanstämmande, att de åtta dagar, innan Rilén afidit, under det han ännu varit vid full sans och egt klart förstånd, samtidigt innevarit hos honom, dervid Rilén till vittnena yttrat, att *hustru Fock* »skulle hafva allt», hvarjemte han tillagt en önskan, att vittnena skulle gå efter en kamrer *Norman* för att härom uppsätta skriftligt förordnande, ehuru denne af någon anledning icke sedermera infunnit sig.

Då några arfvingar efter Rilén icke inom natt och år från dödsfallet anmält sig, instämde kammaradvokatfiskalsembetet till *Sollentuna häradsrätt* enkan Fock äfvensom vaktmästaren i *Stockholms stads förmyndarekammare Gustaf Liljeqvist*, den sistnämnde i egenskap af god man för Riléns okända arfvingar, med yrkande att, då ofvan omförmälda af Rilén fälda yttranden icke vore att anse såsom i laga ordning tillkommet testamente, enkan Focks anspråk på qvarlåtenskapen efter Rilén måtte ogillas och qvarlåtenskapen såsom danaarf tillerkännas *Kongl. Maj:t* och kronan, äfvensom *Liljeqvist* förpligtas att redovisa qvarlåtenskapen jemte ränta. Genom utslag den 4 december 1894 förklarade häradsrätten de af enkan Fock såsom testamente bevakade muntliga yttranden af Rilén icke utgöra hinder för *Kongl. Maj:t* och kronan att komma i besittning af qvarlåtenskapen efter Rilén, hvarjemte *Liljeqvist* förpligtades att i sin ofvanberörda egenskap afgifva redovisning öfver sin förvaltning. Sedan enkan Fock och *Liljeqvist* hos *Svea hofrätt* fullföljt talan mot häradsrättens berörda utslag, blef samma utslag genom hofrättens den 20 december 1895 meddelade, numera laga kraftvunna dom fastställt.

Redan innan häradsrättens utslag meddelades, hade i en till Kongl. Maj:t ingifven skrift enkan Fock, med åberopande af hvad vid ofvan omförmälda vittnesförhör förekommit, i underdånighet anhållit, att kronans rätt till ifrågavarande qvarlätenskap måtte till hennes förmån efterskänkas, dervid enkan Fock medelst intyg af vederbörande pastorsembete och roteman i Stockholm styrkt, att hon vore född den 1 augusti 1834 och befunne sig i torftiga och knappa omständigheter. Samtidigt hade jemväl Liljeqvist i särskild underdånig ansökning anhållit, att han, som på god tro till enkan Fock af boets tillgångar utlemnade dels kontant 10 kronor och dels åtskillig, å en ansökningen bifogad förteckning upptagen lösegendom till ett värde af sammanlagdt 301 kronor 50 öre, måtte, derest qvarlätenskapen efter Rilén komme att såsom danaarf tillfalla kronan och enkan Focks berörda framställning ej vunne nådigt afseende, varda befriad från redovisningsskyldighet för hvad han sålunda till enkan Fock utlemnade.

I anledning af berörda ansökningar har underdånigt utlåtande afgifvits af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län, som icke funnit skäl föreligga att tillstyrka efterskänkande af ifrågavarande danaarfsmedel ens i den del, Liljeqvists ansökning afsåge.

Kammaradvokatfiskalsembetet, som jemväl blifvit öfver ansökningarne hördt, har i underdånigt utlåtande anfört, att Liljeqvist numera till embetet redovisat ej mindre den till enkan Fock utlemnade egendomen med dess å den vid ofvanberörda ansökning fogade förteckning upptagna värde, än äfven boets öfriga behållning, eller tillsammans 5,306 kronor 40 öre, som sedermera inlevererats i kronans kassa; att emellertid danaarfvat i sin helhet, sedan den embetet tillkommande aktoratsprovision utanordnats, utgjorde ett ograveradt belopp af 4,775 kronor 76 öre, som i statskontoret innestode; att, enligt hvad embetet inhemtat, enkan Fock till sitt uppehälle användt den af Liljeqvist till henne på god tro utlemnade egendomen; samt att, på sätt instrument öfver den 1 september 1885 förrättad bouppteckning efter Riléns framlidna hustru, ofvanbemälda Charlotta Rilén, född Hagström, utvisade, behållningen i boet då utgjorde 3,820 kronor, hvaraf enkan Fock såsom enda kända och närmaste arfvinge lagligen bort tillkomma hälften eller 1,910 kronor, derest ofvannämnda inbördes testamente mellan makarne ej funnits eller samma testamente afsett endast dispositionsrätten till egendomen under den efterlevande makens lifstid; och har kammaradvokatfiskalsembetet, då det under sådana förhållanden syntes billigt, att kronan till enkan Focks förmån afstode från den på nu antydda omständigheter grundade rätt, i betraktande jemväl af enkan Focks styrkta fattigdom, tillstyrkt,

att ansökningarne måtte på det sätt bifallas, att af ifrågavarande danaarfsmedel finge utbetalas dels till enkan Fock 1,598 kronor 50 öre, motsvarande skillnaden mellan nyss berörda 1,910 kronor och bouppteckningsvärdet af den löseegendom jemte det kontanta belopp, enkan Fock redan bekommit, dels ock till vaktmästaren Liljeqvist 311 kronor 50 öre.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att af ifrågavarande danaarfsmedel må utbetalas till enkan Johanna Lovisa Fock, född Hagström, ett tusen femhundra nittioåtta kronor 50 öre samt till vaktmästaren Gustaf Liljeqvist trehundraelfva kronor 50 öre.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Claës Wersäll.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 februari
1896.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BoSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve DOUGLAS,
Statsråden: friherre ÅKERHIELM,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON,
WERSÄLL,
ANNERSTEDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wersäll föredrog i underdånighet:

En till Kongl. Maj:t ingifven skrift, deri enkan Johanna Lovisa Fock, född Hagström — med förmälan att förre snickaren Per Gustaf Rilén från Sundbyberg på grund af inbördes testamente med full eganderätt bekommit qvarlåtenskapen efter sin den 7 augusti 1885 affidna hustru Charlotta Rilén, född Hagström, hvars brorsdotter sökanden vore, men att Per Gustaf Rilén, hvilken den 22 juli 1892 affidit utan att efterlemna känd arfvinge, till sökandens förmån muntligen förordnat om sin qvarlåtenskap — i underdånighet anhållit, att då rättegång anhängiggjorts i ändamål att qvarlåtenskapen efter Rilén måtte såsom danaarf tillvinnas Kongl. Maj:t och kronan, Kongl. Maj:t täcktes, utan afseende å utgån-

gen af berörda rättegång, vidtagna åtgärder i syfte att kronans eventuella rätt till qvarlåtenskapen måtte eftergifvas;

och hade vidare vaktmästaren i Stockholms stads förmyndarekammare Gustaf Liljeqvist, hvilken såsom god man förvaltad qvarlåtenskapen efter bemålde Rilén, i särskild underdånig ansökning anhållit, att, då han på god tro till enkan Fock af boets tillgångar utlemnat förutom ett kontant belopp af 10 kronor annan lösegendom med ett vid bouppteckning efter Rilén den 20 oktober 1892 upptaget värde af sammanlagdt 301 kronor 50 öre, Kongl. Maj:t täcktes, derest qvarlåtenskapen komme att tillfalla Kongl. Maj:t och kronan såsom danaarf, samt enkan Focks ofvanberörda underdåniga ansökning ej vunno något afseende, befria Liljeqvist från redovisningsskyldighet för den egendom, han sålunda till enkan Fock utgifvit;

öfver hvilka ansökningar underdåniga utlåtanden afgifvits ej mindre af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län än äfven af kammaradvokatfiskalsembetet, som dervid anført, att genom Svea hofrätts dom den 20 december 1895, hvilken numera vunnit laga kraft, de af enkan Fock såsom testamente bevakade muntliga yttranden af Rilén förklarats icke utgöra hinder för Kongl. Maj:t och kronan att komma i besittning af Riléns qvarlåtenskap såsom danaarf samt ofvanbemålde Liljeqvist förpligtats att i sin egenskap af god man för Riléns okända arfvingar afgifva redovisning öfver sin förvaltning; att med anledning häraf Liljeqvist till kammaradvokatfiskalsembetet redovisat ej mindre den till enkan Fock utlemnade egendomen med dess å en vid ofvanberörda ansökning fogad förteckning upptagna värde, än äfven boets öfriga behållning, eller tillsammans 5,306 kronor 40 öre; att emellertid danaarfvet i sin helhet, sedan den embetet tillkommande aktoratsprovision utanordnats, utgjorde ett ograveradt belopp af 4,775 kronor 76 öre, som i statskontoret innestode; att, enligt hvad kammaradvokatfiskalsembetet inhemtat, enkan Fock till sitt uppehälle användt den af Liljeqvist till henne på god tro utlemnade egendomen; att, på sätt instrumentet öfver den 1 september 1885 förrättad bouppteckning efter Riléns framlidna hustru, ofvanbemälda Charlotta Rilén, född Hagström, utvisade, behållningen i boet då utgjort 3,820 kronor, hvaraf enkan Fock såsom enda kända och närmaste arfvingen lagligen bort bekomma hälften eller 1,910 kronor, derest ofvannämnda inbördes testamente mellan makarne ej funnits eller samma testamente afsett endast dispositionsrätten till egendomen under den efterlevande makens lifstid; samt att embetet ansåge, att ansökningarna borde på det sätt bifallas, att af ifrågavarande danaarfsmedel finge utbetalas dels till enkan Fock 1,598 kronor 50 öre, motsvarande skilna-

den mellan nyssberörda 1,910 kronor samt bouppteckningsvärdet af den löseegendom jemte det kontanta belopp enkan Fock redan bekommit, och dels till vaktmästaren Liljeqvist 311 kronor 50 öre.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit hemstälde statsrådet, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att af ifrågasvarande danaarfsmedel finge utbetalas till enkan Johanna Lovisa Fock, född Hagström, ettusen femhundra nittioåtta kronor 50 öre samt till vaktmästaren Gustaf Liljeqvist trehundraelfva kronor 50 öre.

Hvad statsrådet sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Fredrik Zethelius.